

A Magyar Asztronautikai Társaság körlevele

Cím: 1044 Budapest, Ipari park utca 10.

Telefon/üzenetrögzítő: (30) 585-0867

e-mail: mant@mant.hu

www.mant.hu

Számlaszám: 10700024-49478701-51100005

2013. október

Kedves Tagtársunk!

Júliusban sikeresen lezajlott a MANT éves eseménynaptárának egyik „csúcspontja”, a diákok számára szervezett Űrtábor. Az idei helyszín Alsómocsolád volt, ahol *Zombori Ottó* vezetésével, számos tagtársunk aktív közreműködésével szokás szerint kitűnő hangulatú hetet töltöttek el a 13–20 éves korosztályba tartozó fiatalok. Bár az előző körlevelünkben mostanra ígértünk egy részletes beszámolót a táborról, ez a lapzártáig még nem készült el. De ami késik, nem múlik – legközelebb igyekszünk pótolni ezt a hiányosságot!

Űrtábori élménybeszámoló nélkül sem okozott azonban gondot a négyoldalas terjedelem megtöltése hírekkel, friss információval. Részletesen olvashatnak a nagyszerű *Tudományok és Tehetségek Kertje* tudománynpszerűsítő rendezvényen való részvételünkről. Az egész napos eseményt idén Budapest közepén, a Magyar Nemzeti Múzeum kertjében, a helyszínhez illően átalakított megnevezéssel tartották, szeptember utolsó előtti szombatján. Ugyanennek a *Jövő Hídja* nevű eseménysorozatnak egy újabb vidéki helyszínén, Debrecenben is jelen volt a MANT standja augusztusban.

A Nemzetközi Világűrhetre (október 4–10.) időzítve hoztuk nyilvánosságra az idei *diákpályázatunk* kiírását, amit teljes terjedelmében honlapunkon olvashatnak. A 2014. februári beadási határidejű, hosszú évek óta megszokott és népszerű pályázatunk témája ezúttal is aktuális. Az űrturizmussal kapcsolatban várunk dolgozatokat, különféle alkotásokat, feladatmegoldásokat az általános és középiskolás korcsoportban, egyéni pályázóktól és kisebb csapatoktól is.

Magyar űrkutató szakemberek számára idén is meghirdettük a publikálás lehetőségét a jövő év elején megjelentetni tervezett *Űrtan Évkönyv 2013* című kiadványunkban.

Immár hagyományosnak számít, hogy egy önköltséges „magyar vacsorára” hívjuk barátainkat az adott évi Világűrkongresszus helyszínén. A kongresszust most Kína fővárosában, Pekingben rendezték, így a nagy távolság miatt nem meglepő, hogy a létszám ezúttal csak öt fő volt. Köztük volt *Solymosi János* elnök és *Bacsárdi László* főtisztviselő. Mindkettőjüknek lehetősége volt képviselni a MANT-ot a Nemzetközi Asztronautikai Szövetség (IAF) szeptember 23-án tartott pekingi közgyűlésén – ahogy az a mellékelt képen is látható. Társaságunk Magyarországról az egyetlen az 1951-ben alakított IAF tagszervezetei között. Jogelődünk révén már 1959-ben csatlakoztunk e tekintélyes szakmai szövetséghez. Az IAF ma már több mint 260 taggal rendelkezik, köztük nemzeti űrügynökségek, civil szervezetek, kutatóintézmények, egyetemek, űripari cégek találhatók.

Szeptembertől az ügyvezetői feladatok ellátására nagy lelkesedéssel állt munkába *Székely Anna Krisztina*, hogy az öröndetesen megszorított feladatok megoldásában segítsen a MANT társadalmi munkában dolgozó, választott tisztségviselőinek és önkéntes tagtársainknak. Ennek a fedezetét is a Nemzeti Fejlesztési Ügynökségtől nemrég elnyert pályázati támogatásunk biztosítja. Mint arról az előző körlevélben már hírt adtunk, a magyar űr kutatás fejlesztésének támogatására 2010-ben kiírt pályázaton a MANT a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapból összesen 3,6 millió forintos támogatáshoz jutott (szerződésszám: URKUT_10-1-2011-0037). Ebből oktatási és ismeretterjesztő tevékenységet végezhet 2013. július 1-jétől kezdve, egy éves futamidővel.

Szeptemberben jogerőre emelkedett a Fővárosi Törvényszék végzése. Eszerint az 1991-ben a MANT által létrehozott Magyar Űr kutatásért Alapítvány (MŰA) beolvadt a Nagy Károly Csillagászati Közhasznú Alapítványba (NKCSKA), amely így a jogutódjának tekinthető. A MŰA megszüntetésének jogi fordula-

tokban bővelkedő, hosszú történetéről honlapunkon olvashatnak. Mi ezúton ismét köszönetünket fejezzük ki mindazoknak – közülük is elsősorban *Horvai Ferencnek* és *Mihálka Györgynek* –, akik állhatatos munkájukkal elősegítették, hogy a MŰA régóta húzódo ügye megnyugtatóan rendeződhessen.

Végül, de egyáltalán nem utolsó sorban felhívjuk kedves tagtársaink figyelmét egy másik nagy rendezvényünkre. Már kialakult a végleges program, elkészült a meghívó. Alább olvashatják az október 18-án Székesfehérváron rendezendő *Űrkutatás Napja* tervezett előadásainak listáját. A vendéglátónk 10-től 17 óráig az Óbudai Egyetem Alba Regia Egyetemi Kara lesz, ahol minden érdeklődőt szeretettel (és természetesen ingyenes belépéssel) várunk. Ebből az alkalomból nyitjuk meg *A világűr emberközében* című vándorkiállításunkat is, amely a pénteki rendezvényt követően a hétfőig egészen a hónap végéig átköltözik a székesfehérvári Alba Plaza bevásárlóközpontba, hogy még több érdeklődőhöz vigye el az űrtévékenység fontosságának hírért. Ezek a programjaink a *Hétköznapi tudomány* (TÁMOP – 4.2.3-12/1/KONV) című projekt keretében, a BME VIKING Zrt. által vezetett konzorciummal való együttműködésben valósulnak meg. Ebben a MANT szakmai együttműködő partnerként szerepel. Az Európai Unió támogatásával, az Új Széchenyi Terv keretében kiírt pályázat céljaival összhangban a projekt célul tűzi ki a műszaki és informatikai kutatás hazai és nemzetközi elismertségének javítását, a kutatói életforma népszerűsítését, ezen belül a női kutatók arányának növelését.

A TÁMOP projekt tette lehetővé, hogy a *Nők a Tudományban Egyesülettel* közösen egy új kezdeményezésbe is belevágyjunk. Szeptember elején hirdettük meg a pályázatot a *Nők a Tudományban Kiválósági Díjra*, szeptember 30-ai beadási határidővel. Kerestük azokat a fiatal (35 év alatti), Magyarországon űrkutatással foglalkozó hölgyeket, akik méltóak az elismerésre. A nők által véghezvitt sikeres kutatások és innovációk sokszor rejtve maradnak, pedig ők is éppen úgy megérdemlik a dicsőséget, mint férfi társaik. Az esélyegyenlőség szellemében elengedhetetlen női példaképek felmutatása és reflektorfénybe állítása minden területen. A díjak odaítéléséről a Nők a Tudományban Egyesület és a MANT által felállított szakmai bizottság dönt. Eredményhirdetés az Űrkutatás Napján, Székesfehérváron!

Az októberi vándorkiállítás ideje alatt internetes játékot is hirdetünk majd, amelyre könyvnyeremények reményében bárki benevezhet. A pontos részletekért, a megválaszolendő kérdésekért látogassanak el Székesfehérvárra, a kiállításra – vagy ha ez nem megoldható, kövessék az eseményeket a MANT honlapján (www.mant.hu), valamint a Facebook közösségi portálon található oldalunkon (www.facebook.com/MANTosok). Itt egyéb híreinkről, programjainkról is naprakészen tájékozódhatnak.

A MANT a Tudományok és Tehetségek Kertjében

Szeptember 21-én, szombaton reggel tíztől este tízig a Magyar Nemzeti Múzeum kertjében kapott helyet a *Tudományok és Tehetségek Kertje* című rendezvény. Elődeit, a *Jövő Hídját* tavaly és a *Tudományok Hídját* tavalyelőtt a Lánchídon rendezték. A MANT sátránál már 10 óra előtt elkészült a Sik András vezette csapat a kipakolással. A hűvös, szeles idő és a korábbtól eltérő helyszín ellenére sokan kilátogattak, akiket a természettudományok, kísérletek, fejlesztések és újdonságok érdekelnek. A látogatók között minden korosztály képviseltette magát, jöttek szakmabeliek, lelkes amatőrök, egyetemisták. Sok kisgyerek is elhozta a szüleit okulásul, sőt, a szomszédos Kattárs rendezvényről szerzetesek és apácák is körbenéztek.

A MANT segítői közül volt, aki egész nap kitartott, volt, aki néhány órára érkezett, de mindig kéznél volt néhány szakember, aki a szokásos, érdekes vagy hajmeresztő kérdésekre válaszolni tudott. Készültünk űrtotóval, ami nem is volt olyan könnyű, de sokan kezdeti bátortalanságuk ellenére több választ eltaláltak, mint korábban gondolták volna. Aki 10 vagy afölötti pontot elért, részt vett a kétóránként tartott sorsoláson: a bolti forgalomban nem kapható, csodaszép *Űratlasz* utolsó példányait ajándékoztuk a nyerteseknek. Mindenkinek rögtön kiértékeltek a megfejtését – jópáran a homlokukra csaptak, mikor meghallották a helyes válaszokat. Aki már járt a tőlünk nem messze kiállított Masat-1 standjánál,

az általában helyesen válaszolt a rá vonatkozó kérdésekre.

Aki pedig a kivetítőn mutatott 10 műholdkép alapján legalább 7 földi nagyvárost felismert, bolygó-térképet nyerhetett – a Hold, a Merkúr, a Vénusz, vagy a Mars színes térképét választhatta a szerencsés. Amszterdamot kevesen ismerték fel, Sydney-nél és Londonnál már keresgélni kellett a mindenki által jól ismert tereptárgyakat, de Kairónál a piramisok mindenkit nyomra vezettek és Budapest nem okozott senkinek nehézséget. Három, különböző nehézségű műholdfelvétel szétvágott darabjainak összeillesztésére nem csak gyerekek vállalkoztak, de a felnőttek is gyermeki örömmel próbálkoztak, általában sikerrel.

Az űrtetőn kívül új, aktuális szórólapot adtunk minden arra járónak és sokan kérdeztek az egyesület rendezvényeiről, tevékenységéről. A bolygótérképek, a MANT-os pólók, Horváth András és Szabó Attila *Űrkorszak* c. nagyszerű könyve és az angol–magyar űrszótár is népszerűek voltak a látogatók körében, sokan megcsodálták, és volt, aki vásárolt is belőlük.

Aki rákérdezett, mi is az a kisebb dobozka és a hozzá tartozó zseblámpa-szerű dolog kirakva, ámulva foghatta kezébe a Pille sugármérőt, amely a Nemzetközi Űrállomáson teljesített szolgálatot, és amelyet Charles Simonyi hozott vissza a Földre. Apáthy István és Hirn Attila türelmesen és lelkesen válaszoltak a kérdésekre. Jó lehetőség volt ez a rendezvény körülnézni a többi kiállító standján, találkozni ismerősökkel, megvitatni a világ és a tudomány örök, vagy éppen aktuális kérdéseit.

Sik András a színpadon *Curiosity – egy földi év a Marson* címmel tartott előadást este hétkor és ő volt az, aki a MANT részvételét megszervezte, az egész napot levezényelte, ha hiányzott valami, beszerezte, a holmikát ki- és összepakolta, nyitástól zárásig jelen volt és mégsem volt nyugós.

A kiállítási sátrat a MANT közösen bérelte az ELTE Térinformatikai Műhelyével, akikkel jó hangulatban töltöttük együtt a napot. A nap során a MANT standjánál közreműködtek és elősegítették a sikeres részvételt (abc-sorrendben): Apáthy István, Bagi Andrea, Bérczi Szaniszló, Both Előd, Hirn Attila, Horváth András, Lovász Dorottya, Sándor Karola, Sik András, Spányi Péter, Székely Anna Krisztina, Tari Fruzsina, Trupka Zoltán, Zombori Judit.

(Szöveg: Székely Anna Krisztina, kép: Both Előd)

Meghívó az Űrkutatás Napjára (Székesfehérvár, 2013. október 18.)

A MANT ismeretterjesztő rendezvényt szervez október 18-án (pénteken) 10 és 17 óra között. Az *Űrkutatás Napja* helyszíne Székesfehérváron az Óbudai Egyetem Alba Regia Egyetemi Központja (K épület Aula, 8000 Székesfehérvár, Budai út 45.).

A tervezett program:

10.00–10.10: Köszöntő (*Kovács Kálmán, a BME EIT igazgatója*)

10.10–10.20: Nők a Tudományban Kiválósági Díj átadása (*Nők a Tudományban Egyesület*)

10.20–10.45: Van-e kapcsolat a világűrjog és a Földtől mért távolság között? (*Tari Fruzsina*)

10.45–11.10: Magyar kutatóeszközök a világűrben (*Apáthy István*)

11.10–11.35: A Masat-1 múltja, jelene és jövője (*Horváth Gyula*)

11.35–12.00: Eredetünk és túlélésünk kozmikus feltételei: mi az, amit erről a tudomány már tud, és melyek a nyitott kérdések? (*Almár Iván*)

A világűr emberközélen űrkutatási vándorkiállítás megnyitója (*Solymosi János, a MANT elnöke*) szendvicsebéd

12.30–12.55: Magyar érdeklődők és az űrkutatás (*Bacsárdi László*)

12.55–13.20: Curiosity – egy földi éve a Marson (*Sik András*)

13.20–13.45: Kozmikus katasztrófák árnyékában (*Both Előd*)

13.45–14.10: Kínai űrkutatás (*Frey Sándor*)

14.10–14.35: Orosz hordozórakéták (*Horváth András*)

kávészünet, majd

15.00–17.00: Workshop hazai űrkutatóknak *ESA-csatlakozás és a magyar űripar jövője* címmel

A belépés díjtalan, minden érdeklődőt szeretettel várunk! A közönség létszámának felmérése érdekében kérjük, hogy jelezzék részvételi szándékukat a MANT honlapján elérhető **regisztrációs űrlapnak** a kitöltésével és (internetes) beküldésével.

Publikálási lehetőség az Űrtan Évkönyvben

A MANT működésének kezdeteitől fogva, 1961 óta jelenteti meg Asztronautikai Tájékoztató című kiadványát, amely az elmúlt években – megújult, kibővített formában – *Űrtan Évkönyv* címmel látott napvilágot. A kiadvány kiemelt célja a MANT elmúlt időszak tevékenységének bemutatása mellett az űrkutatás világszerte legjelentősebb eseményeinek rövid, átfogó összefoglalása. Emellett a terjedelem jelentős részében fórumot teremtünk arra, hogy az űrkutatás szakterületein és határterületein dolgozó hazai kutatók, szakemberek magyar nyelven bemutathassák legújabb eredményeiket. Az *Űrtan Évkönyv 2013* (az Asztronautikai Tájékoztató 65. száma, HU ISSN 1788-7771) a tervek szerint 2014 elején jelenik meg. Ismét meg szeretnénk nyitni az *Űrtan Évkönyvet* egy szélesebb szerzői körnek, ezért nyilvános felhívás keretében meghirdetjük ezt a publikációs lehetőséget a hazai (illetve magyar nyelven író) űrkutató szakemberek számára. Külön is felhívjuk a doktori tanulmányaikat végző fiatalok figyelmét erre a publikációs formára. A cikkek elfogadásáról, esetleges tartalmi korrekciós javaslatokról a MANT által felkért szakértők (bírálok) javaslata alapján az *Űrtan Évkönyv* szerkesztője dönt. A publikáció megjelentetése a szerző(k) számára költséggel nem jár. A megjelentetni kívánt cikkektől elvárt tartalmi és formai követelmények a www.mant.hu/evkonyv címen olvashatóak. A kéziratok beküldésének határideje **2014. január 10.** A beküldést az evkonyv@mant.hu címre, e-mail mellékletben kérjük. Ugyanitt kérhető további felvilágosítás.

Diákpályázat: Űrturizmus – civilek a világűrben

A Nemzetközi Világűrhéhez kapcsolódva megjelent a MANT hagyományos diákpályázatának idei felhívása. A **2014. február 10-éi** beadási határidejű diákpályázatunk címe: *Űrturizmus – civilek a világűrben*. A tavalyi újítás nyomán az egyéni indulók mellett már 2–4 fős diákcsapatok pályázatait is fogadjuk. A választható feladatok között továbbra is szerepel a videókészítés. Emellett természetesen lehet a „megszokott” esszével, grafikával, tervvel, feladatmegoldással is pályázni. Változatlanul két korkategóriában (11–14 évesek és 15–18 évesek) értékeljük a beadott pályamunkákat – külön az egyéni indulókét és külön a csapatokét. A legjobbak szokás szerint jutalmakat kapnak, de minden résztvevő diák kedvezményesen juthat el 2014 nyarán a *MANT Űrtáborba*, sőt a legjobb helyezést elérőknek egyáltalán nem kell aggódniuk a részvételi díj miatt. Ismét külön kategóriában versenyezhetnek a látássérült diákok.

A diákpályázat részletes kiírása a MANT honlapján, a www.mant.hu/diakpalyazat címen olvasható. Kérjük tagtársainkat, hogy környezetükben, családjukban, iskolájukban segítsenek népszerűsíteni a pályázatot, hogy minél több diákhoz eljuthasson a híre! Szükség esetén, külön kérésre ehhez idén színes szórólapokat is tudunk küldeni, a készlet erejéig.

Rendezvényeink, eseményeink a közelmúltban

2013. július 7-13.	MANT Űrtábor (Alsómocsolád)
2013. augusztus 20.	Jövő Hídja (Debrecen)
2013. szeptember 21.	Tudományok és Tehetségek Kertje (Budapest)
2013. szeptember 24.	Magyar vacsora a pekingi Világűrkonferencián
2013. szeptember 30.	Nők a Tudományban Kiválósági Díj – pályázatbeadás határideje

Rendezvényeink, eseményeink a közeljövőben

2013. október 18.	<i>Űrkutatás Napja</i> rendezvény, <i>A világűr emberközelben</i> c. vándorkiállítás bemutatkozása és űripari workshop (Székesfehérvár)
2013. október 18-30.	Országos internetes űrkutatási vetélkedő
2013. november	A 2013/2013-as diákpályázatunk nyerteseinek látogatása a BME-n
2013. november	Szakmai kirándulás (Pannon Csillagda, Bakonybél)
2014. január 10.	<i>Az Űrtan Évkönyv 2013</i> kötetbe szánt publikációk beküldési határideje
2014. február 10.	<i>Űrturizmus – civilek a világűrben</i> című diákpályázatunk beadási határideje

A Magyar Asztronautikai Társaság körlevele, 2013. október

Megjelenik negyedévente a Társaság tagjainak nyomtatásban, illetve elektronikusan a Társaság honlapján.

Szerkesztő: Frey Sándor **Felelős kiadó:** Bacsárdi László **Lapzártá:** 2013. október 5.